

58080441-0	31/03/2017	ע ת ו ן 77	עמוד 17	1	9.66x26.21
מאגנס - הוצאת ספרים מכתבי העתים - מאת משה פלא - 25910					

נתיבים נאלמים

משה פלאי: כוכבי יצחק, כתב העת של
ההשכלה באימפריה האוסטרו-הונגרית
(1845-1873), מפתח מועד לכתב העת העברי של
ההשכלה, הוצאת מאגנס 2016, 628 עמ'

ביאליק כתב את השיר 'לנתיבך הנעלם', ופרופ' משה פלאי שב וכותב את נתיביהם הנאלמים של כתבי העת בתקופת ההשכלה, כתבי עת שהיו לא רק אילמים אלא אף אלמונים לולא מפעלו החשוב והמבורך. הכרך הנוכחי הוא השישי במספר לאחר הכרכים המוקדשים לכתבי העת "המאסף", "בכורי העתים", "כרם חמד", "מכתבי העתים", "החלוץ",

ו"בכורים". פלאי דן בו בכתב העת "כוכבי יצחק" שיצא לאור במשך עשרים ושמונה שנים, משנת 1845 עד שנת 1873 בעריכת מנדל שטרן, להוציא הכרך האחרון שנערך בידי מרדכי וייסמאן חיות. מטרתו של כתב העת, כפי שמובלט בשער, היתה לעודד יצירה עברית בכתובה בלטרסטיית ובמחקר, מתוך מטרה "להועיל וללמד" משכילים צעירים המושכים בשבט סופר ולהדריכם בנתיב ההיגיון ובהבנת הספרות הקלאסית העברית, ולקדם את ידע השפה העברית ותחייתה מתוך הכרה במטרתה של ההשכלה המתבטאת ב"אמת" ו"אמונה" - מחויבות ליהדות המודרנית.

ב"כוכבי יצחק" התפרסם מגוון רחב של ד'אנרים ספרותיים: שירים, מכתמים, משלים, חידות, סיפורים, סאטירות, חזיונות, תיאורי טבע, תיאורי מסע, תרגומי שירה ופרוזה משפות קלאסיות ואירופיות. בכתובה עיונית ומחקרית נדפסו פרשנות המקרא וביאורי פסוקים, פרשנות בתלמוד מאמרים בלשון העברית, בהיסטוריה ישראלית וכללית, חקר כתבי יד וההדרתם, ביוגרפיות ועוד.

בין היוצרים העברים שפרסמו ב"כוכבי יצחק" היו שמואל דוד לוצאטו (שד"ל), א.ב. גוטלובר, יהודה לייב גורדון (יל"ג), ורבים אחרים. קודם פרישת המפתחות המוערים הועמד מבוא פרטני עד מאוד לכל כרך וכרך של כתב העת, המשרטט את דיוקנו בדיוקנות מעוררת עניין. קשה שלא להביע הערכה עמוקה למפעל אדיר ממדים שכזה.